

4. ЕКОНОМІКА, ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗЯХ

УДК 351.72 Проф. Г.І. Башнянин, д-р екон. наук; доц. Ю.І. Турянський,
канд. екон. наук; доц. Н.Я. Юрків, канд. екон. наук – Львівська КА

ЕФЕКТИВНІСТЬ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Досліджено економічну ефективність функціонування абстрактних господарських систем із позицій впливу на неї капіталізації, на основі чого сформовано та проаналізовано такий специфічний економічний параметр, як капіталізаційна ефективність економічних систем.

Ключові слова: економічні системи, капіталізація економічних систем, ефективність капіталізації економічних систем, капіталізаційна еластичність, коефіцієнт еластичності.

Постановка проблеми. Визначальним напрямом формування соціально орієнтованої ринкової економіки визнано капіталізацію економічних систем [5-7, 9-12]. Тому однією із найактуальніших практичних і теоретичних проблем сучасності є проблема ефективності розвитку капіталізаційних процесів.

Проблему капіталізації економічних систем перехідного типу останніми роками почали досить активно розробляти вчені постсоціалістичних держав. Її вирішенню присвячено праці В. Горячука, А. Гриценка, М. Матвєєва, М. Козоріза, А. Молчана, В. Гейця та ін. Однак капіталізаційні процеси оцінюють учені по-різному. Можна виділити три трактування оцінки процесів капіталізації: марксистське, ліберальне і центристське. З марксистських позицій капіталізацію оцінюють негативно, ліберали дають їй виключно позитивну оцінку, а центристи – як позитивну, так і негативну. Усі названі трактування не враховують низки факторів під час оцінювання результативності капіталізаційних процесів.

Методика досліджень. Метою роботи є виявлення основних факторів формування та зміни капіталізаційної ефективності економічних систем.

Результати дослідження. Щоб оцінити вплив капіталізації на результативність розвитку економічних систем, всі інші фактори, що впливають на цей розвиток, потрібно вважати незмінними і тоді економічна ефективність функціонування певних систем виступатиме як функція зміни масштабів такого економічного параметра, як капіталізація. Таку економічну ефективність функціонування економічних систем, яка формується виключно під впливом розвитку капіталізаційних процесів, можна позначити як капіталізаційна ефективність. Загальна формула капіталізаційної ефективності дуже проста. Залежною змінною в ній виступає рівень економічної ефективності функціонування певних економічних систем, а незалежною – масштаби капіталізації (1):

$$E^k = f(K), \quad (1)$$

де: E^k – ефективність функціонування економічних систем; K – масштаби розвитку капіталізаційних процесів. У цій формулі відображено чистий

вплив капіталізації на ефективність функціонування економічних систем, а всі інші фактори не взято до уваги.

У сучасному економічному аналізі всі фактори впливу на певну діяльність поділяють на дві групи – фактори формування рівня певного економічного параметра та фактори зміни того чи іншого економічного параметра. До факторів формування належать не лише основні фактори, але й ті, що визначають природу певного процесу чи параметра, що його відображає кількісно. А тому проблема вибору таких факторів є за своєю суттю тільки змістовною, вона стосується якісного економічного аналізу. У нашому випадку фактором, що формує рівень ефективності функціонування економічних систем, виступає капіталізація. Таким чином, капіталізація формує економічну ефективність, а всі інші фактори лише змінюють рівень капіталізаційної ефективності. Фактори зміни за своєю суттю є додатковими, вторинними, такими, що не формують початковий рівень того чи іншого параметра, а лише змінюють його. У нашому дослідженні ми не ставимо за мету дослідити характер впливу всієї сукупності факторів зміни на рівень капіталізаційної ефективності функціонування господарських систем. Наше завдання полягає в тому, щоб концептуально виявити вплив лише капіталізації на результативність функціонування економічних систем, при чому абстрактних економічних систем.

У теоретичному мікроекономічному аналізі певних економічних систем доцільно виділити кілька типів відносного рівня економічної ефективності. По-перше, це загальна економічна ефективність, яка визначається зіставленням економічних результатів з економічними витратами. По-друге, це диференціальна економічна ефективність, під час визначення якої ми зіставляємо не загальні обсяги економічних результатів і економічних витрат, а їх приріст. Необхідність виділення такого спеціального типу економічної ефективності, як диференціальна, має сенс лише в неекстенсивній економічній системі. В екстенсивних економіках загальні та диференціальні значення рівня економічної ефективності зазвичай збігаються, оскільки в умовах екстенсифікації економічна система є здебільшого абсолютно нечутливою до зміни обсягів виробництва (рис. 1). Крім цього, в таких системах ще не формується так званий ефект масштабу.

Рис. 1. Абсолютна нееластичність екстенсивних економічних систем до зміни рівня обсягів економічної діяльності (варіант короткотривалого ринкового періоду)

В умовах інтенсифікації чи, навпаки, детенсифікації крива економічної ефективності зміщується вгору або вниз, залежно від того, в якому напрямі зміщується рівень економічної ефективності під впливом початку процесів позитивної або негативної інтенсифікації (детенсифікації) (рис. 2). Зазначені фактори зміни рівня економічної ефективності мають зазвичай немасштабний характер і їх може бути дуже багато. Однак результирующим параметром їх зображення може виступати рівень інтенсифікації (чи детенсифікації). Якщо певна сукупність факторів позитивно впливає (за незмінного рівня масштабів економічної діяльності) на рівень економічної ефективності, то проявляється цей вплив на зростанні рівня інтенсифікації (крива економічної ефективності зміщується вгору), якщо ж у негативному напрямі, то це вже проявляється у посиленні рівня негативної інтенсифікації (детенсифікації).

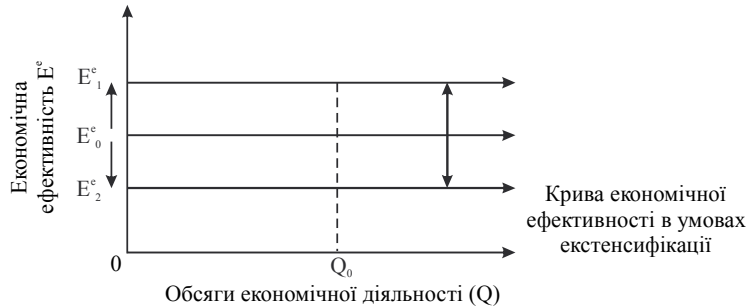

Рис. 2. Зміна рівня економічної ефективності функціонування економічних систем під впливом немасштабних факторів (варіант короткотривалого ринкового періоду)

В умовах інтенсифікації певних економічних систем загальна економічна ефективність зазвичай є меншою від диференціальної, а в умовах детенсифікації – більшою. І лише за умов чистого екстенсивного розвитку ці два параметри збігаються.

Загалом у сучасній економічній літературі вважають, що основним фактором формування рівня економічної ефективності функціонування певних економічних систем є інтенсифікація використання економічних ресурсів. Цей фактор має пряму вплив на рівень економічної ефективності. Можна вважати, що процеси зміни рівня економічної ефективності функціонування певних економічних систем і процеси зміни рівня їх інтенсифікації є тотожними, вони виступають як зворотні сторони одного і того ж економічного процесу. Однак при цьому на рівень економічної ефективності можуть впливати також й інші фактори, які безпосередньо не стосуються до зміни параметра інтенсифікації не мають. Серед цих факторів є такі, що мають відношення до розвитку процесів регуляції, дерегуляції, ререгуляції і багатьох інших.

Викладене вище дає нам теоретико-методологічні підстави для спеціального розгляду ефективності капіталізаційних процесів. У теоретичному науковому аналізі загальну функцію капіталізації можна використовувати у двох варіантах: інтегральному і диференціальному. Інтегральна капіталізаційна ефективність вказує: наскільки зміниться рівень загальної економічної ефек-

тивності функціонування господарських систем унаслідок зміни загальних масштабів капіталізації на певну величину, а диференціальна визначається як співвідношення величин приросту економічного ефекту, що формується внаслідок розвитку капіталізаційних процесів і масштабів капіталізації.

У теоретичному аналізі проблем ефективності капіталізації економічних систем важливо також відділяти чистий і валовий вплив капіталізації на економічний розвиток. Під час дослідження чистого впливу капіталізації на ту чи іншу економічну систему зміни рівня її ефективності виділяється та частка цього рівня, яка є безпосередньою функцією розвитку капіталізаційних процесів. Таку частку ми зафіксуємо поняттям "капіталізаційної ефективності" (E^k). Аналізуючи характер формування та зміни цього параметра, ми автоматично змінюємо дослідження чистого впливу капіталізації на економіку. Однак, щоб таке дослідження було чистим, потрібно елімінувати вплив усіх інших факторів. Щоправда, такий концептуальний підхід до вирішення зазначеної проблеми може мати лише методологічну цінність, практично він є малопридатний. Для посилення його практичної цінності він повинен бути трансформований так, щоб його результати могли бути використані у реальній практиці господарювання. Для цього необхідно відшукати такі реальні економічні умови, в яких вплив процесу капіталізації на економічний розвиток проявляється в максимально можливому чистому вигляді. Такі умови є в реальній економіці. На нашу думку, капіталізація і її вплив на економічний розвиток у його чистому вигляді проявляється в екстенсивних економічних системах. Якщо економічна система за характером використання економічних ресурсів є екстенсивною, то вплив усіх інших факторів на результативність її функціонування є нульовим, або майже нульовим. В іншому випадку така екстенсивна економічна система трансформуватиметься в інтенсивну. Інтенсифікація і є тим економічним процесом, в якому відображена в результатуючій формі дія всіх інших факторів. Якщо її немає, тобто економічна система за характером використання ресурсів є екстенсивною, тоді ми і маємо ті вихідні передумови, в яких вплив капіталізації на економічний розвиток може виявлятися у чистому вигляді [1-3].

Метрологічний аналіз капіталізаційної ефективності економічних систем може відбуватися у двох напрямках – з позицій виявлення характеру, типу чи виду впливу капіталізації на економічний розвиток та з позицій виміру кількісних значень цих параметрів. За реалізації цих напрямів капіталізаційна ефективність з кількісного боку може трактуватися щонайменше у трьох значеннях – точково (як певна економічна величина, що вказує на зміну капіталізаційного ефекту за певної зміни масштабів капіталізації); векторно або матрично (при цьому певний список значень капіталізаційних ефектів ставиться у певну відповідність до списку (вектора) масштабів капіталізації). Внаслідок цього ми маємо матричне (табличне) зображення капіталізаційної ефективності); графічно (матрицю значень капіталізаційних ефектів і масштабів капіталізації виводиться на графік).

Зупинимось докладніше на аналізі графічного зображення капіталізаційної ефективності. Зазначимо, що таке зображення може бути двояким:

прямим – коли залежною змінною виступають величини капіталізаційних ефектів та зворотнім – коли незалежна і залежна змінні міняються місцями – як незалежна змінна виступають величини капіталізаційних ефектів, а як залежна змінна – масштаби капіталізації. Звернемо також увагу, що графічне зображення капіталізаційної ефективності може бути двояким і в іншому розумінні, а саме: графік капіталізаційної ефективності може мати вигляд кривої і вигляд прямої (рис. 3, 4).

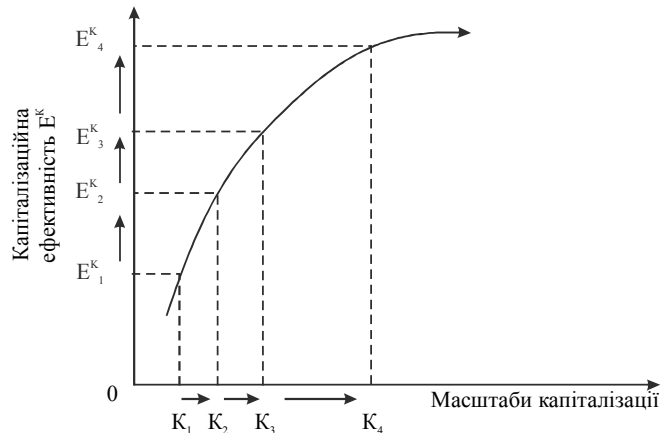

Рис. 3. Нелінійне зображення капіталізаційної ефективності економічних систем (варіант позитивного впливу)

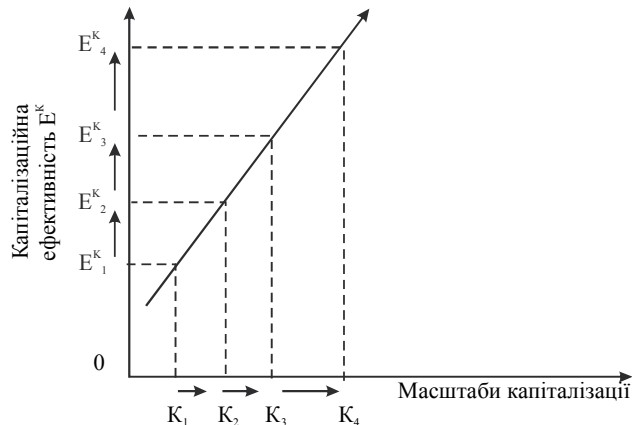

Рис. 4. Лінійне зображення капіталізаційної ефективності економічних систем (варіант позитивного впливу)

Перший випадок відбувається тоді, коли ринковий період функціонування певної економічної системи є достатньо тривалим для того, щоб почав проявлятися закон спадаючої граничної капіталізаційної ефективності, а другий може бути реалізований лише в дуже короткотривалому ринковому періоді, ми його умовно позначимо як гіперкороткотривалий. Він є надто корот-

ким, щоб залежність між капіталізаційним ефектом і масштабами капіталізації перестала бути лінійною [3, 4, 8].

Залежно від того, який варіант графічного зображення капіталізаційної ефективності ми вибрали в процесі дослідження, матимемо два різні підходи до розвитку теорії капіталізації – гіперфункціональний, за якого процеси капіталізації досліджують в гіперкороткотривалому ринковому періоді, та функціональний, за якого капіталізаційні процеси досліджують в межах такого ринкового періоду, який уже є занадто довгим, щоб зв'язок між капіталізаційним ефектом і масштабами капіталізації продовжував бути лінійним. У нашому дослідженні весь аналіз ми здійснюємо в розрізі "короткотривалий – довготривалий – гіпердовготривалий ринковий період", тобто проводимо свій аналіз у руслі формування загальної теорії капіталізації. Наступною значною проблемою, яку ми прагнемо при цьому вирішити, є проблема типу чи характеру впливу капіталізації на функціонування економічних систем.

На основі узагальнення практики господарювання, а також історичної практики, ми дійшли висновку, що вплив капіталізації на функціонування економічних систем може бути трояким, відповідно до цього можна виділити і три типи капіталізаційної ефективності – позитивну, нейтральну та негативну. Позитивна капіталізаційна ефективність полягає в тому, що посилення капіталізації, розширення її масштабів супроводжується підвищенням економічної ефективності функціонування економічних систем. Під час формування такої капіталізаційної ефективності капіталізаційний ефект, що формується внаслідок розвитку процесів капіталізації, є більшим від нуля на яку завгодно величину. Позитивний вплив капіталізації на економічний розвиток можливий лише за певних умов, якими виступають тривалість ринкового періоду і формаційно-системний рівень системи господарювання.

За нейтральної капіталізаційної ефективності капіталізація або зовсім не впливає на результативність функціонування економічних систем, або впливає дуже слабо. Нейтральний вплив капіталізації на економічний розвиток означає, що у ній немає практичної потреби, адже вигоди від цього не буде жодною. Негативна капіталізаційна ефективність полягає в тому, що посилення капіталізації, розширення її масштабів супроводжується зниженням економічної ефективності функціонування економічних систем.

Отже, вплив капіталізації на економічний розвиток може бути різним – від позитивного до нейтрального і негативного. Подальший розвиток теорії капіталізації полягає в тому, щоб виявити, коли, за яких умов вплив капіталізації на економічний розвиток буває позитивним, а коли – негативним. Як ми вже зазначали, капіталізація по-різному впливає на результативність функціонування різних економічних систем. А отже, економічні системи мають різну чутливість до зміни масштабів капіталізації, тобто вони мають різну капіталізаційну еластичність. І цього не можна не враховувати під час реалізації відповідної державної політики. Вона повинна будуватися на ідеї про різну чутливість неоднакових економічних систем.

Капіталізаційна еластичність визначається як співвідношення диференціальних величин економічного ефекту і масштабів капіталізації. Узагальнюючи практику розвитку капіталізаційних процесів, ми дійшли висновку,

що умовно можна виділити такі типи капіталізаційної еластичності економічних систем: квазінормальна, нормальна, гіпернормальна, нульова (нейтральна) та абсолютна. Квазінормальна капіталізаційна еластичність економічних систем притаманна тим економікам, що слабо реагують на посилення капіталізації, а відповідний коефіцієнт еластичності є меншим від 1. Нормальна (одинична) капіталізаційна еластичність характерна для таких економічних систем, що помірно реагують на зміну масштабів капіталізації. За умов її формування відповідний коефіцієнт дорівнюватиме 1. Гіпернормальна капіталізаційна еластичність притаманна тим економікам, що сильно реагують на посилення капіталізації, а коефіцієнт еластичності більший за 1. При найтральній еластичності відповідний коефіцієнт дорівнює 0. Тобто системи з такою еластичністю ніяк не реагують на посилення масштабів капіталізації. Тож капіталізація цих систем недоцільна. Вона супроводжуватиметься лише формуванням капіталізаційних втрат. Абсолютна еластичність економічних систем формується тоді, коли економічна система надзвичайно сильно реагує на посилення масштабів капіталізації.

Зазначене вище дає підстави виділити принаймні три типи економічних систем за способом їх реагування на розширення масштабів капіталізації. По-перше, це системи з позитивною капіталізаційною еластичністю, вони позитивно реагують на посилення капіталізації, а відповідний коефіцієнт є завжди більшим від нуля. По-друге, це системи з нейтральною капіталізаційною еластичністю, які ніяк не реагують на посилення капіталізації, а відповідні коефіцієнти дорівнюють нулю. По-третє, це системи з негативною капіталізаційною еластичністю, які вже негативно реагують на посилення масштабів капіталізації, відповідний коефіцієнт є меншим від нуля.

Така різна чутливість економічних систем до зміни масштабів капіталізації зумовлена багатьма чинниками. Це, по-перше, початковий рівень капіталізації, вплив якого можна зобразити такою загальною функцією (2):

$$E^k = f(K^p), \quad (2)$$

де K^p – початковий рівень капіталізації.

По-друге, це тривалість ринкового періоду (3):

$$E^k = f(T^{mp}), \quad (3)$$

де T^{mp} – тривалість ринкового періоду.

По-третє, це формаційний рівень господарських систем, коли вже еластичність системи до зміни масштабів капіталізації визначається тим, яку сферу господарських систем ми візьмемо до уваги – власне економічну, соціальну чи духовну. За таких умов загальна функція капіталізації набуває такого вигляду:

$$E^k = f(\Phi^{ses}), \quad (4)$$

де Φ^{ses} – формаційно-системний рівень господарських систем.

Висновки. На функціонування економічних систем впливають чинники, одним із яких є капіталізація. Для визначення ступеня впливу капіталізації на економічний розвиток доцільно використовувати такий економічний пара-

метр, як капіталізаційна ефективність. Щоб виявити чистий вплив капіталізації на економічний розвиток, необхідно елімінувати дію інших факторів на результати певної господарської діяльності. Це можна зробити лише за умови, коли економічну систему розглядають як екстенсивну, тоді її інтенсифікація чи детенсифікація виступатиме як функція зміни масштабів капіталізації.

Капіталізаційну ефективність можна зображати трояко: точково, коли певному значенню масштабів капіталізації ставиться у функціональну відповідність певне значення капіталізаційної ефективності; таблично чи векторно, за якого у функціональну відповідність ставляться, з одного боку, списки значень капіталізаційної ефективності, з іншого – масштабів капіталізації; графічно. Графічне зображення капіталізаційної ефективності виступає як похідне від табличного і матричного. У цьому випадку капіталізаційна ефективність – це графік, де кожна точка вказує на певний рівень капіталізаційної ефективності за певних масштабів капіталізації.

Вплив капіталізації на економічний розвиток може бути різним – від позитивного до нейтрального і негативного. Це означає, що економічні системи мають різну чутливість до зміни масштабів капіталізації, тобто вони мають різну капіталізаційну еластичність. І цього не можна не враховувати під час реалізації відповідної державної політики. Вона повинна будуватися на ідеї про різну чутливість неоднакових економічних систем.

Капіталізаційна еластичність визначається як співвідношення диференціальних величин економічного ефекту і масштабів капіталізації. Загальний метрологічний аналіз капіталізаційної еластичності економічних систем дав підстави виділити такі її типи: квазінормальна; нормальна; гіпернормальна; нейтральна; абсолютна. На основі типологізації капіталізаційної еластичності можна виділити три типи економічних систем: з позитивною капіталізаційною еластичністю, які позитивно реагують на розширення масштабів капіталізації; з нейтральною (нульовою) капіталізаційною еластичністю, які ніяк не реагують на розширення масштабів капіталізації; з негативною капіталізаційною еластичністю, які негативно реагують на розширення масштабів капіталізації. У цих системах коефіцієнт капіталізаційної еластичності відповідно більший від нуля, дорівнює нулю і менший від нуля. Така різна реакція економічних систем на зміну масштабів капіталізації зумовлена сукупним впливом принаймні таких трьох факторів: початковим рівнем капіталізації, тривалістю ринкового періоду, формаційно-системним рівнем економічних систем.

Література

1. Башнянин Г.І. Деякі проблеми становлення нової економічної системи в Україні / Г.І. Башнянин // Київська Церква. – 1999. – № 5. – С. 62-66.
2. Башнянин Г.І. та ін. Виробничі системи в перехідних економіках / Г.І. Башнянин, І.В. Бойчук, Б.В. Дубовий, А.В. Роміх. – Львів : Вид-во "Коопосвіта", 1999. – 382 с.
3. Башнянин Г.І. Ефективність капіталізації і лібералізації економічних систем в умовах ринкової транзиції: методологічні проблеми метрологічного аналізу / Г.І. Башнянин, Ю.І. Турянський. – Львів : Вид-во ЛКА, 2008. – 480 с.
4. Башнянин Г.І. та ін. Економічні системи : монографія / за ред. Г.І. Башнянина. – Львів : Вид-во ЛКА, 2006. – Т. 1. – 484 с.
5. Горячук В.Ф. Системний аналіз процесу капіталізації економіки країни та визначення його як системи / В.Ф. Горячук // Теорія та практика державного управління. – 2010. – № 1(28). – С. 270-278.

6. Гриценко А.А. Капитализация и социализация экономики в ретроспективе и перспективе / А.А. Гриценко. [Электронный ресурс]. – Доступный з http://www.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mtpsa/2009_15/Gricen.pdf

7. Капитализация предприятий: теория и практика : монография / под ред. И.П. Булеева, Н.Е. Брюховецкой. – Донецк, 2011. – 328 с.

8. Макконнелл Кемпбелл Р. Макроекономіка. Аналітична економія / Кемпбелл Р. Макконнелл, Стенлі Л. Брю. – Львів : Вид-во "Просвіта", 1997. – 671 с.

9. Матвеев М.М. Вопросы экономической сущности социализации рыночной экономики / М.М. Матвеев // Экономика, предпринимательство и право. – 2011. – № 8. – С. 21-25.

10. Методологічні основи оцінки рівня капіталізації суб'єктів господарювання : монографія / М.А. Козоріз, С.А. Давимука, О.М. Люткевич та ін. / за ред. М.А. Козоріз. – Львів : Вид-во Ін-ту регіональних досліджень НАН України, 2008. – 290 с.

11. Молчан А.С. Капитализация воспроизводственного потенциала как фактор, обеспечивающий промышленное развитие региона / А.С. Молчан, Л.И. Тринка, Ю.П. Копачёв // Политический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета : научн. журнал КубГАУ. [Электронный ресурс]. – Доступный з <http://www.ej.kubagro.ru/2011/02/pdf/40.pdf>.

12. Шумська С.С. Методологічні аспекти оцінки капіталізації / С.С. Шумська // Капіталізація економіки України : наук. доп. / за ред. В.М. Гейця, А.А. Гриценка. – К. : Вид-во Ін-ту економіки та прогнозування НАН України, 2007. – С. 36-41.

Башнянин Г.И., Турянский Ю.И., Юркив Н.Я. Эффективность капитализации экономических систем

Исследована экономическая эффективность функционирования абстрактных хозяйственных систем из позиций влияния на нее капитализации, на основе чего сформирован и проанализирован такой специфический экономический параметр, как эффективность капитализации экономических систем.

Ключевые слова: экономические системы, капитализация экономических систем, эффективность капитализации экономических систем, эластичность капитализации, коэффициент эластичности.

Bashnyanin G.I., Turinskiy Yu.I., Yurkiv N.Ya. Efficiency of capitalization of the economic systems

Economic efficiency of functioning of the abstract economic systems is probed from positions of influence on it of capitalization, on the basis of what such specific economic parameter is formed and analysed, as efficiency of capitalization of the economic systems.

Keywords: economic systems, capitalization of the economic systems, efficiency of capitalization of the economic systems, elasticity of capitalization, coefficient of elasticity.

УДК 658.1:338.3

*Проф. Т.Г. Васильців, д-р екон. наук;
магістрант Ю.М. Пацула – Львівська КА*

УТОЧНЕННЯ ОСНОВ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Досліджено основні проблеми проведення аналізу фінансового стану підприємства, які дають змогу виявити причини збитковості його діяльності. Відображено важливість своєчасного виявлення змін фінансових показників, які мають відхилення від своїх оптимальних значень під час здійснення аналізу фінансового стану. Запропоновано напрями вдосконалення аналізу фінансового стану підприємства та засоби його покращення.

Ключові слова: фінансовий стан, аналіз та оцінка.

Вступ. Актуальність проблеми вдосконалення методики оцінювання ефективності діяльності підприємства полягає в об'єктивній необхідності на-

явності правдивої та об'єктивної інформації про структуру й ефективність використання активів та ресурсів, персоналу підприємства, оптимальність фінансового стану, результатів господарювання. Таку інформацію можна отримати завдяки проведенню аналізу фінансового стану підприємства. Отож, Метою роботи є вдосконалення теоретично-методичних основ аналізу фінансового стану підприємства та розробки заходів щодо покращення фінансових результатів його діяльності.

Основні результати дослідження. В економічній літературі представлено велику кількість праць щодо проблем аналізу фінансового стану підприємства, а саме таких науковців, як: Н.І. Власюк, А.М. Турила, О.А. Зінченка та В.П. Шила [1-3], в яких досліджено економічні умови покращення фінансових результатів підприємства.

Так, В.П. Шило дає системне визначення поняття аналізу фінансового стану за такими трьома напрямками: комплексне вивчення та оцінка досягнутих фінансових результатів і виявлення шляхів подальшого підвищення прибутковості (рентабельності) під час забезпечення достатнього рівня ліквідності; сукупність технічних прийомів та методів оцінювання стану фінансів підприємства; аналіз прийняття рішень, які стосуються ефективнішого використання тимчасово вільних коштів [3, с.11].

На думку Н. Власюк, аналіз фінансового стану передбачає визначення фінансових результатів діяльності підприємства, її ефективності та ділової активності, а також підготовку й обґрунтування управлінських рішень у фінансовій сфері [1, с. 17]. Отож, аналіз фінансового стану підприємства має на меті: визначення фінансового стану; виявлення змін у фінансовому стані; ідентифікацію основних чинників, що викликають зміни у фінансовому стані; прогноз основних тенденцій фінансового стану.

Під предметом аналізу фінансового стану розуміють системне, комплексне вивчення фінансового господарства підприємства та результатів його діяльності з метою підвищення ефективності функціонування, а об'єктом аналізу виступають наявні фінансові ресурси, їх формування та використання. Систему завдань аналізу фінансового стану представимо на рис. 1.

Рис. 1. Система напрямів аналізу фінансового стану підприємства [1, с. 19]

Однак зауважимо, що напрями аналізу фінансового стану підприємства можуть бути забезпеченими лише у разі вирішення всіх завдань, що ставляться в їх межах. Останні, своєю чергою, залежні від результатів досягнення поставленої мети аналізу.